

Instytut Pamięci Narodowej - Katowice

<https://katowice.ipn.gov.pl/pl3/aktualnosci/186861,Narodowy-Dzien-Powstan-Slaskich-Katowice-20-czerwca-2023.html>
19.05.2024, 09:15

Narodowy Dzień Powstań Śląskich - Katowice, 20 czerwca 2023

20 czerwca 2023 r., po raz drugi, obchodzimy Narodowy Dzień Powstań Śląskich. Święto upamiętnia zryw narodowy – trzy powstania śląskie z lat 1919–1921 i jest hołdem złożonym jego bohaterskim uczestnikom. Święto jest obchodzone 20 czerwca – w rocznicę objęcia części Górnego Śląska przez Rzeczpospolitą w 1922 r.

Pierwszym punktem tegorocznych obchodów był uroczysty Apel pamięci pod pomnikiem Powstańców Śląskich o godz. 9.00 z udziałem władz wojewódzkich i samorządowych. Następnie w kościele pw. Podwyższenia Krzyża św. (ul. Piękna 8, Katowice) została odprawiona msza św., po której nastąpiło uroczyste poświęcenie tablicy upamiętniającej udział górali (Zakopiańczyków) w powstaniach śląskich. W uroczystościach wziął udział dr Andrzej Sznajder, dyrektor Oddziału IPN w Katowicach.

20 czerwca 2023 r. na terenie Zespołu Szkolno-Przedszkolnego nr 2 w Rudzie Śląskiej, przy ul. Kaczmarka 9, odbyła się uroczystość odsłonięcia upamiętnienia powstańca śląskiego Ignacego Kaczmarka. Organizatorami byli: Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach wraz z Zespołem Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Rudzie Śląskiej. W uroczystości wziął udział i wygłosił wykład dr Konrad Graczyk, zastępca dyrektora Biura Badań Historycznych IPN, a jednocześnie autor publikacji „[Sprawa Ignacego Kaczmarka. Studium przypadku niemieckiego zabójstwa sądowego z 1944 r. oraz rozliczeń z okupacją niemiecką](#)”.

We wtorek, 20 czerwca 2023 r. o 18.00 w parku św. Wawrzyńca w Rybniku - Boguszowicach Starych odbyło się otwarcie wystawy przygotowanej przez katowicki IPN „[Bramy do Polski](#)”, Obok wystawy stanęła replika bramy powitalnej z 1922 r.

24 czerwca 2023 r. w Mysłowicach w Parku Słupna odbył się piknik rodzinny „Śląsk to wielka rzecz” zorganizowany w związku z obchodami Narodowego Dnia Powstań Śląskich, połączony z pokazem sprzętu wojskowego, którego zwieńczeniem było widowisko multimedialno-historyczne. W organizację wydarzenia zaangażowany był katowicki oddział IPN, który zaprezentował swoje przedsięwzięcia oscylujące wokół tematyki powstań śląskich i plebiscytu. Dla zwiedzających udostępniono wystawy „Robert Oszek (1896-1938)” oraz „Powstania Śląskie 1919-1921”. Zaprezentowane zostały ponadto wizualizacje wykorzystujące archiwalne fotografie z okresu powstań śląskich. W planie również gry edukacyjne dla młodszych i starszych.

„20 czerwca 1922 r. Wojsko Polskie pod dowództwem gen. Stanisława Szeptyckiego wkroczyło na Górny Śląsk. Tego dnia oddziały kawalerii przeszły od strony Szopienic w kilkukilometrowej defiladzie do rynku w Katowicach. Na szopienickim moście łączącym obszar plebiscytowy z terytorium Polski symbolicznie zerwano łańcuch, a witający tam polskie wojsko ks. Jan Kapica powiedział: „Jesteśmy wolni! Oto kajdany, które nas krępowały, już opadły. Za to niech będzie Bogu cześć i chwała”.

W następnych dniach z udziałem tłumów Górnoślązaków odbywały się podobne uroczystości objęcia kolejnych miast i miejscowości: 23 czerwca - Królewskiej Huty

(obecnie Chorzowa), 24 czerwca - części powiatów bytomskiego, tarnogórskiego, lublinieckiego i gliwickiego, 26 czerwca - Świętochłowic, 29 czerwca - Pszczyny i powiatu pszczyńskiego, wreszcie 4 lipca - Rybnika, powiatu rybnickiego i części powiatu raciborskiego. Nie byłoby tego szczęśliwego finału, gdyby nie było wcześniej powstań śląskich - w sierpniu 1919 r. i rok później - w sierpniu 1920 r. Nie byłoby tym bardziej, gdyby Ślązacy zrezygnowali ze swoich marzeń po niekorzystnym dla Polski wyniku plebiscytu w marcu 1921 r., gdyby nie chwycili za broń po raz trzeci w maju 1921 r. Dopiero wobec tej determinacji 20 października 1921 r. Rada Ambasadorów Mocarstw Sprzymierzonych ogłosiła decyzję o podziale spornego obszaru, ustalając granicę pomiędzy Niemcami a Polską. Zgodnie z tym rozstrzygnięciem Polska otrzymała 3214 km kw. (29 proc. obszaru plebiscytowego) zamieszkałych przez 996,5 tys. osób (46 proc. ogółu ludności). Nie byłoby w tej historii nic nadzwyczajnego w kontekście zmagania o kształt granic II Rzeczypospolitej w latach 1918-1921, gdyby nie jedna istotna: Górny Śląsk - jego część - wracał w granice Polski nie po 123 latach, ale po prawie 600. (...)”.

Fragment *Wstępu* dr. Andrzeja Szajdera, dyrektora Oddziału IPN w Katowicach

do dodatku prasowego z 2022 r. „[Do Polski! 1922 - Przyłączenie części Górnego Śląska do II Rzeczypospolitej](#)”

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

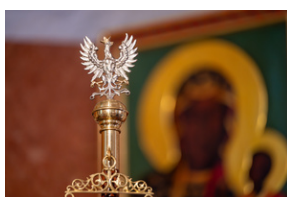
Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich -
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko

Narodowy Dzień
Powstań Śląskich –
Katowice, 20 czerwca
2023. Fot.: IPN K. Łojko